

วิธีปฏิบัติงาน

รหัสเอกสาร : WI - IC - 013

หัวข้อ : การป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อ

R 01 วันที่ใช้ : 21/06/64

หน้าที่ : 1 / 6

๑. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อจากผู้ป่วยหรือบุคลากรที่เจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อสู่บุคคลอื่น
๒. เพื่อลดอัตราป่วย อัตราตายและลดค่าใช้จ่ายที่ใช้รักษาผู้ที่ได้รับเชื้อ / ติดเชื้อ
๓. เพื่อให้มีแนวปฏิบัติในการแยกโรคผู้ป่วย

๒. เป้าหมาย

บุคลากรในโรงพยาบาลทราบถึงแนวทาง และปฏิบัติได้ถูกต้อง

๓. ผู้รับผิดชอบ

- ๓.๑ หัวหน้าหน่วยงาน
- ๓.๒ พยาบาลประจำหน่วย
- ๓.๓ พนักงานทำความสะอาด

๔. คำจำกัดความ

การแยกผู้ป่วย (Isolation precautions) หมายถึง การปฏิบัติเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรคจากผู้ป่วย ผู้ติดเชื้อ หรือผู้ที่เป็นพาหะไปสู่ผู้ป่วยอื่น ญาติผู้ป่วย บุคลากรในทีมสุขภาพโดยการแยกห้องหรือจำกัดบริเวณผู้ป่วย หรือการจัดให้ผู้ป่วยที่เป็นโรคหรือ มีเชื้อชนิดเดียวกันอยู่ในห้องเดียวกัน ประกอบด้วย

๔.๑ การป้องกันทั่วไป (Standard precautions)

๔.๒ มาตรการป้องกันตามวิธีการที่แพร่กระจายเชื้อ (Transmission - based precautions)

แบ่งออกเป็น ๓ วิธี คือ

๔.๒.๑ การป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรคทางอากาศ Airborne precautions

๔.๒.๒ การป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรคจากละอองฝอย Droplet precautions

๔.๒.๓ การป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรคที่ติดต่อกันได้โดยการสัมผัส Contact precautions

เครื่องป้องกันร่างกาย ได้แก่

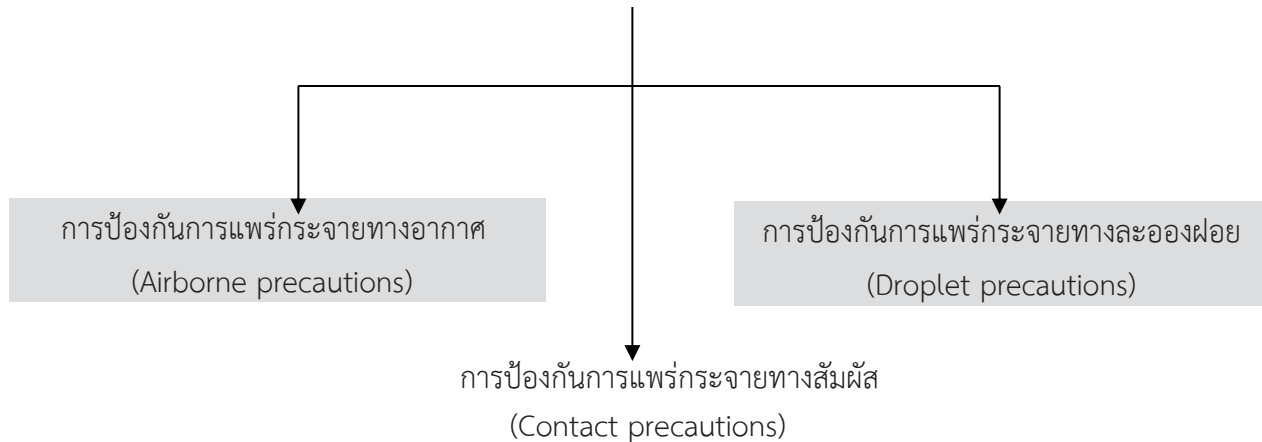
๑. หมวก (cap)
๒. แว่นป้องกันตา (eyeware)
๓. ผ้าปิดปาก - จมูก (mask)
๔. ถุงมือ (glove)
๕. เสื้อคลุม (gown)
๖. ผ้ากันเปื้อน (apron)
๗. รองเท้า (footware)

แผนภูมิการดูแลผู้ป่วยเพื่อการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อ

ผู้ป่วยทุกราย → การป้องกันมาตรฐาน (Standard precautions)

การปฏิบัติเสริมถ้ามีการแพร่เชื้อ

	วิธีปฏิบัติงาน		รหัสเอกสาร : WI - IC - 013	
	หัวข้อ : การป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อ		R 01	วันที่ใช้ : 21/06/64
			หน้าที่ : 2 / 6	

๑. การป้องกันแบบมาตรฐาน (Standard precautions)

หมายถึง การปฏิบัติในการดูแลผู้ป่วยทุกรายที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลไม่ว่าผู้ป่วยจะมีอาการติดเชื้อหรือไม่หรือได้รับการวินิจฉัยว่าป่วยเป็นโรคใด โดยมุ่งเน้นการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ จากเลือด สารน้ำ สารคัดหลั่งของร่างกาย (blood body fluid) เยื่อบุเมือก (mucous membrane) ผิวหนังที่มีรอยฉีกขาด (non intact skin) รวมถึงการปฏิบัติต่อชิ้นเนื้อหรือสารคัดหลั่งทางห้องปฏิบัติการด้วย

การปฏิบัติ

๑. ทำความสะอาดมืออย่างถูกต้อง
๒. สวมอุปกรณ์ป้องกันร่างกายให้เหมาะสม
๓. ป้องกันอุบัติเหตุจากของแหลมคมและฟุ้งกระจาย
๔. จัดสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัย

๒. การป้องกันตามวิธีการที่แพร่กระจายเชื้อ (Transmission - based precautions)

หมายถึง การปฏิบัติในการดูแลผู้ป่วย โดยคำนึงถึงวิธีการแพร่กระจายเชื้อ แบ่งออกเป็น ๓ วิธีคือ

๒.๑ การปฏิบัติต่อผู้ป่วยที่แพร่กระจายเชื้อ ทางอากาศ (airborne precautions) เป็นมาตรการเสริมสำหรับผู้ป่วยที่สงสัยหรือทราบว่าการติดเชื้อที่สามารถแพร่กระจายทางฝุ่นละอองขนาดเล็ก ที่ลอยอยู่ในอากาศ ได้นานและไกล หรือจับกับฝุ่นละออง ซึ่งเมื่อสูดดมจะเข้าถึงปอดทำให้เกิดโรคได้เช่น โรควัณโรค หัด สุกใส

วิธีดำเนินการ

การปฏิบัติต่อผู้ป่วยที่แพร่กระจายเชื้อทางอากาศ (airborne precautions)	วิธีปฏิบัติ
ห้องผู้ป่วย	<ul style="list-style-type: none"> z แยกผู้ป่วยไว้ในห้องแยก ปิดประตูตลอดเวลา กรณีไม่มีห้องแยกจัดให้ผู้ป่วยติดเชื้อชนิดเดียวกันอยู่ห้องเดียวกันได้ อุปกรณ์ที่ใช้ในห้องใช้เฉพาะราย z แขนงป้ายแจ้งเตือน หัวเตียง หน้าห้อง หน้า chart
อุปกรณ์ป้องกันร่างกาย	ผู้ให้การดูแล

	วิธีปฏิบัติงาน		รหัสเอกสาร : WI - IC - 013	
	หัวข้อ : การป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อ		R 01	วันที่ใช้ : 21/06/64
			หน้าที่ : 3 / 6	

	<ul style="list-style-type: none"> z สวมผ้าปิดปาก - จมูก ชนิด N 95เมื่อให้การดูแลผู้ป่วย z สวมถุงมือชนิดใช้ครั้งเดียวทิ้ง ทุกครั้งที่สัมผัสผู้ป่วย <p>ผู้ป่วย</p> <ul style="list-style-type: none"> z ผู้ป่วยใช้ผ้าปิดปาก - จมูกเวลาไอ จาม และใส่ผ้าปิดปาก - จมูก ชนิดธรรมดาตลอดเวลา ยกเว้นเวลารับประทานอาหารและแปรงฟัน
การเคลื่อนย้าย	<ul style="list-style-type: none"> z เคลื่อนย้ายเมื่อจำเป็น และให้ผู้ป่วยใส่ผ้าปิดปาก - จมูกชนิดธรรมดา รวมทั้งแจ้งหน่วยงานที่รับย้ายทราบถึงการแพร่กระจายเชื้อ

๒.๒ การปฏิบัติต่อผู้ป่วยที่แพร่กระจายเชื้อ โดยละอองฝอย (droplet precautions) เป็นมาตรการ เสริมสำหรับผู้ป่วยที่สงสัยหรือทราบว่ามีการติดเชื้อที่สามารถแพร่กระจายได้ทางละอองฝอย เสมหะ น้ำมูก น้ำลาย ซึ่งเกิดจากการพูด ไอ จาม รดกัน เนื่องจากละอองมีขนาดใหญ่จึงล่องลอยไปได้ไม่เกินระยะ ๓ ฟุต เชื้อจะเข้าสู่ ร่างกายทางจมูก และเยื่อตาหรือผิวหนัง

วิธีดำเนินการ

การปฏิบัติต่อผู้ป่วยที่แพร่กระจายเชื้อ โดยละอองฝอย (droplet precautions)	วิธีปฏิบัติ
ห้องผู้ป่วย	<ul style="list-style-type: none"> * แยกผู้ป่วยไว้ในห้องแยก ปิดประตูตลอดเวลา กรณีไม่มีห้องแยก จัดให้ผู้ป่วยติดเชื้อชนิดเดียวกันอยู่ห้องเดียวกันได้/อยู่ห่างกันเกิน ๓ ฟุต อุปกรณ์ใช้เฉพาะราย * แขนป้ายแจ้งเตือน หัวเตียง หน้าห้อง หน้า chart
อุปกรณ์ป้องกันร่างกาย	<ul style="list-style-type: none"> * สวมผ้าปิดปากปิดจมูกชนิด N๙๕ เมื่อให้การพยาบาลผู้ป่วยระยะไม่เกิน ๓ ฟุต * สวมถุงมือเมื่อจับต้องผู้ป่วย

	วิธีปฏิบัติงาน		รหัสเอกสาร : WI - IC - 013	
	หัวข้อ : การป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อ		R 01	วันที่ใช้ : 21/06/64
			หน้าที่ : 4 / 6	

การเคลื่อนย้าย	* เมื่อจำเป็น และให้ผู้ป่วยใส่ผ้าปิดปาก - จมูกชนิดธรรมดา รวมทั้งแจ้งหน่วยงานที่รับย้ายทราบถึงการแพร่กระจายเชื้อ
----------------	---

๒.๓ การปฏิบัติต่อผู้ป่วยที่แพร่กระจายเชื้อจากการสัมผัส (contact precautions) เป็นมาตรการเสริม สำหรับผู้ป่วยที่สงสัยหรือทราบว่ามี การติดเชื้อที่สามารถแพร่กระจายได้โดยการสัมผัสทางตรง (direct contact) เช่น การสัมผัสผิวหนังที่มีแผล หรือการติดต่อโดยการสัมผัสทางอ้อม (Indirect contact) เช่น การ สัมผัสเครื่องมือที่ปนเปื้อน ตลอดจนผู้ป่วยที่มีเชื้อแบคทีเรียดื้อยาต่างๆ เช่น MRSA, VRE เป็นต้น

วิธีดำเนินการ

การปฏิบัติต่อผู้ป่วยที่แพร่กระจายเชื้อ โดยระลอกฝอย (contact precaution)	วิธีปฏิบัติ
ห้องผู้ป่วย	<ul style="list-style-type: none"> - แยกผู้ป่วยไว้ในห้องแยก ปิดประตูตลอดเวลา กรณีไม่มีห้องแยก จัดให้ผู้ป่วยติดเชื้อชนิดเดียวกันอยู่ห้องเดียวกันได้/อยู่ห่างกันเกิน ๓ ฟุต อุปกรณ์ใช้เฉพาะราย - แขนป้ายแจ้งเตือน หัวเตียง หน้าห้อง หน้า chart
อุปกรณ์ป้องกันร่างกาย	<ul style="list-style-type: none"> - สวมถุงมือทุกครั้งที่ทำให้การดูแลหลังถอดถุงมือล้างมือทันที - สวมผ้ากันเปื้อน
การเคลื่อนย้าย	-เคลื่อนตัวผู้ป่วยเมื่อจำเป็น กรณีเคลื่อนย้ายต้องระวางการปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อมกรณีมีบาดแผลที่มีเชื้อโรคต้องปิดแผลให้มิดชิดรวมทั้งแจ้งหน่วยงานที่รับย้ายทราบถึงการแพร่กระจายเชื้อและให้

	วิธีปฏิบัติงาน		รหัสเอกสาร : WI - IC - 013	
	หัวข้อ : การป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อ		R 01	วันที่ใช้ : 21/06/64
			หน้าที่ : 5 / 6	

	<p>ทำความสะอาดพาหนะที่เคลื่อนย้ายด้วยน้ำยาทำลายเชื้อตามแนวทางที่กำหนด</p>
--	---

การแยกผู้ป่วยและการป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรคโดยอาศัยการวินิจฉัยโรค

ชื่อโรค	ห้องแยก	ผ้าปิดปาก	เสื้อคลุม	ถุงมือ	ระยะเวลา	หมายเหตุ
Influenza	+	+	-	-	จนกว่าจะหาย	-
Measles	+	+	+	-	4 วันหลังผื่นขึ้น	อยู่ด้วยกันได้
AIDS	-	-	±	±	ตลอดไป	-
Erythema infectiosum	+	+	-	-	7 วันแรก	-
Rubella		+	±	-	7 วันแรก	
VISA, VRSA, MRSA	+	-	+	+	จนกว่าเชื้อหมด	-
Hepatitis	±	-	±	±	จนกว่าเชื้อหมด	
Chickenpox	+	+	+	+	จนกว่าตุ่มน้ำแห้ง	อยู่ด้วยกันได้
Bronchitis	-	±	-	-	จนกว่าจะหาย	-
Hand, foot and mouth	±	-	±	±	7 วันแรก	
Mumps		+	±	-	9 วันหลังเริ่มบวม	อยู่ด้วยกันได้
Dengue	-	-	-	±	จนกว่าจะหาย	-
Tuberculosis						
- Pulmonary	+	+	+	-	2 สัปดาห์หลัง	-
- Extrapulmonary	-	-	+	±	จนกว่าหนองแห้ง	-

วิธีปฏิบัติงาน

รหัสเอกสาร : WI - IC - 013

หัวข้อ : การป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อ

R 01 วันที่ใช้ : 21/06/64

หน้าที่ : 6 / 6

Pharyngeal	+	+	±	±	จนกว่าเชื้อหมด	
Diarrhoea	+	-	±	±	จนกว่าจะหาย	-
Cholera	+	-	±	±	จนกว่าเชื้อหมด	
Cojunctivitis	-	-	-	±	จนกว่าจะหาย	-